

Direktiv om årsbokslut för mikroföretag

Justitiedepartementet

2009-04-08

Dokumentbeteckning

KOM(2009) 83 slutlig

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG om årsbokslut i vissa typer av bolag avseende mikroenheter

Sammanfattning

Kommissionens förslag syftar till att förenkla redovisningskraven för mikroföretag genom att undanta dessa från det fjärde bolagsrättsliga direktivets tillämplighet och därigenom från skyldigheten att upprätta årsredovisning. Medlemsstaterna ges därmed en möjlighet att i högre utsträckning än i dag anpassa de nationella kraven på finansiell rapportering efter de lokala behoven.

Regeringen är positiv till alla förslag som på ett effektivt och rättssäkert vis minskar företagens administrativa bördor, eller som på annat sätt förenklar eller förbättrar företagens vardag. Det är dock tveksamt om kommissionens förslag verkligen innebär förenklingar eller förbättringar för de svenska företagen och regeringen skulle hellre se att förenklingar på EU-nivå infördes för de allra minsta företagen.

1.1 Ärendets bakgrund

Det fjärde bolagsrättsliga direktivet antogs 1978 i syfte att skapa en harmoniserad uppsättning regler för den externa finansiella rapporteringen (årsredovisningen) inom EU för i huvudsak aktiebolag. Direktivet ligger till grund för små och medelstora företags redovisning.

Inom EU pågår ett arbete med att minska den administrativa bördan för företagen med 25 procent till år 2012. Mot denna bakgrund och till följd av finanskrisen har kommissionen lanserat en ekonomisk återhämtningsplan för Europa som bl.a. syftar till att minska belastningen på mikroföretag genom att det EG-rättsliga kravet på att dessa företag ska upprätta och offentliggöra en årsredovisning upphävs.

Kommissionen överlämnade sitt förslag den 26 februari 2009.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen föreslår att medlemsstaterna ges möjlighet att undanta mikroföretag från att omfattas av det fjärde bolagsrättsliga direktivet. Med mikroföretag menas företag som inte överskrider gränsvärdena i två av följande tre kriterier:

- a) balansomslutning på 500 000 euro,
- b) nettoomsättning på 1 000 000 euro,
- c) genomsnittligt antal anställda under räkenskapsåret på 10 personer.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Vem som är skyldig att upprätta en årsredovisning regleras i bokföringslagen (1999:1078). De materiella bestämmelserna om årsredovisningens innehåll finns i årsredovisningslagen (1995:1554). Kommissionens förslag innebär inte att Sverige måste ändra någon av dessa lagar utan skapar endast en möjlighet att införa särbestämmelser för mikroföretagen, om Sverige så skulle vilja.

Förslaget har i sig inga direkta konsekvenser för vare sig statsbudgeten eller EU:s budget.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Det fjärde bolagsrättsliga direktivet, som antogs redan 1978, syftar till att harmonisera de krav på finansiell rapportering som medlemsstaterna ställer på företagen. Harmoniseringen syftar främst till att främja den gränsöverskridande handeln genom ett stärkt borgenärsskyddet i form av jämförbar och likvärdig information i årsredovisningarna. I det nu aktuella ändringsdirektivet görs endast en begränsad analys av vad förslagets konsekvenser skulle bli för den gränsöverskridande handeln om harmoniseringen inom detta område skulle upphöra för mikroföretagen. Detta gör det svårt att bedöma förslagets eventuella nackdelar.

Regeringen anser att det är av synnerlig vikt att redovisningsreglerna för mikroföretag förenklas. Det är också viktigt att medlemsstaterna ges möjlighet att anpassa redovisningsreglerna efter de behov som kan finnas i respektive stat. Det är dock inte givet att en avreglering är den bästa lösningen. Ett visst mått av harmonisering kan vara till fördel även för små europeiska företag.

För att behålla jämförbarheten och transparensen inom EU bör förenklingsarbetet när det gäller mikroföretag i första hand ske inom ramen för EU:s harmoniseringsarbete, lämpligen i samband med den till hösten aviserade översynen av de bolagsrättsliga direktiven om redovisning. En sådan inriktning på arbetet torde inte ta längre tid att genomföra på nationell nivå eller innebära mindre besparingar för företagen än det nu framlagda förslaget. Jämförbarhet och transparens är en förutsättning för att handeln och konkurrensen

på den inre marknaden ska fungera väl och underlättar för mikroföretag att få tillgång till finansiering på goda villkor.

2008/09:FPM104

Om frågan om undantag för mikroföretag är så brådskande att den inte kan behandlas i samband med översynsarbetet bör Sveriges strävan vara att förslaget omarbetas i riktning mot en viss bibehållen grundharmonisering.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Samtliga remissinstanser som svarat är på ett generellt plan positiva till förenklingar för små företag. När det gäller det nu aktuella förslaget är remissutfallet dock blandat. Några remissinstanser, bl.a. *Stockholms handelskammare*, *Svenskt Näringsliv*, *Näringslivets Skattedelegation* och *Bokföringsnämnden* är i huvudsak positiva till förslaget. Flera remissinstanser, bl.a. *Bolagsverket*, *Ekobrottsmyndigheten*, *FAR SRS* och *Företagarna*, är dock tveksamma eller negativa till förslaget och några av dessa framhåller att det finns ett fortsatt behov av harmonisering på området. Några remissinstanser, bl.a. *FAR SRS* och *Företagarna*, ifrågasätter också slutsatserna i kommissionens konsekvensanalys, t.ex. påståendena att mikroföretag knappt har någon gränsöverskridande verksamhet och att årsredovisningarna för dessa företag inte utgör någon viktig informationskälla för de externa intressenterna. Remissinstanserna menar att detta, i vart fall för svenska mikroföretag, inte stämmer och att det finns en risk för att kommissionens förslag kommer att leda till att transparensen och jämförbarheten inom EU minskar med de nackdelar det kan föra med sig i form av sämre konkurrenskraft, minskat förtroende och kreditrisker. *Stockholms universitet* och *FöretagarFörbundet* delar dock kommissionens bedömning att det är få mikroföretag som har gränsöverskridande handel. *Sveriges Redovisningskonsulters Förbund* anser att förslaget inte kommer att leda till de angivna kostnadsminskningarna eftersom de stora kostnaderna för företagen ligger i det grundläggande bokslutarbetet och inte i framtagandet av årsredovisningen. Även *FAR SRS* är av uppfattningen att förslaget inte kommer att leda till minskade kostnader. *FAR SRS* påpekar att medlemsstaterna även i framtiden kommer att kräva att den löpande

bokföringen avslutas och att kostnaden för detta inte påverkas av om det sker enligt nationella regler eller enligt reglerna i det fjärde direktivet. FAR SRS framhåller vidare att många svenska företag har en omfattande handel över gränserna och att transparens är en förutsättning för den inre marknadens funktion. FAR SRS avstyrker förslaget och efterlyser i stället en fortsatt harmonisering inom EU och att nödvändigt förenklingsarbete görs inom ramen för harmoniseringsarbetet. *Företagarna* avstyrker förslaget och framhåller att en avreglering inte med nödvändighet är den bästa lösningen för företagen. Företagarna ifrågasätter även storleken på den av kommissionen angivna besparingen. Vidare påpekar Företagarna att förslaget riskerar att leda till sämre konkurrensläge för mikroföretagen, bl.a. genom sämre tillgång till jämförbar räkenskapsinformation. Företagarna förordar att frågan om att undanta mikroföretag från direktivets tillämpningsområde får avvakta tills den aviserade översynen av det fjärde direktivet har genomförts. *Nutek* anser att det inte ska vara fråga om en möjlighet utan en skyldighet för medlemsstaterna att undanta mikroföretag från det fjärde direktivets tillämpningsområde. *Bolagsverket* menar att det ur borgenärssynpunkt är viktigt att de svenska aktiebolagens redovisningshandlingar offentliggörs. *Ekobrottsmyndigheten* ser en risk för att det kommer att bli svårare att utreda ekonomisk brottslighet om Sverige och andra länder tar bort kravet på att upprätta och offentliggöra en årsredovisning eftersom det då skulle bli betydligt svårare att få information om företagen. Vidare kan förslaget leda till att det införs olika regler i olika länder. Eftersom den ekonomiska brottsligheten ökar och blir alltmer internationell finns enligt myndigheten en betydande risk för att de utredningssvårigheter som nu föreligger ökar.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Som rättslig grund för beslutet har åberopats artikel 44.1 i EG-fördraget om etableringsfrihet. Beslut fattas enligt artikel 251 i fördraget (medbeslutandeförfarandet). Det innebär att rådet fattar beslut med kvalificerad majoritet och att Europaparlamentet har medbeslutanderätt.

Förslaget innebär ändringar i ett direktiv och har därför formen av ett direktiv.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Förslaget anses överensstämma med subsidiaritetsprincipen eftersom mikroföretagens redovisningsskyldighet hänförs sig till EU-direktiv som därför måste ändras för att medlemsstaterna ska kunna bevilja mikroföretagen undantag från dessa bestämmelser.

I fråga om proportionalitetsprincipen anses förslaget inte gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå uppsatta mål. Direktivet innebär en "minimiharmonisering", vilket anses tillgodose proportionalitetsprincipen och ge medlemsstaterna flexibilitet för genomförande av målen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ärendet kommer att behandlas i rådet under våren 2009. Ett första möte i arbetsgruppen är utsatt till den 2 april.

4.2 Fackuttryck/termer

Med *balansomslutning* menas summan av tillgångssidan eller skuldsidan i balansräkningen.

Med *nettoomsättning* menas summan av intäkterna från sålda varor och utförda tjänster med avdrag för lämnade rabatter, mervärdesskatt och annan skatt som är direkt knuten till omsättningen.
